

Uddannelse af tyske advokater i EU-ret

Responderende myndighed: Det tyske forbundsadvokatråd (Bundesrechtsanwaltskammer)

og det tyske advokatsamfund (Deutscher Anwaltverein)

BESKRIVELSE AF DET TYSKE UDDANNELSESSYSTEM FOR ADVOKATER	
1. Adgang til erhvervet	
Krav om videregående uddannelse/universitetsuddannelse	JA
Krav om en universitetsgrad i jura	NEJ Det er ikke nødvendigt at have en universitetsgrad for at blive advokat, men jurastuderende skal bestå en statslig juraeksamen (se nedenfor) efter endt universitetsuddannelse (fire år). Den del af eksamenen, der vedrører det specialiseringsområde, som den studerende har valgt, tilrettelægges og gennemføres af universitetet. Denne del tæller 30 %, men i praksis lægges der mere vægt på de karakterer, der opnås i den statslige eksamen inden for de obligatoriske fagområder.
Trin til at blive fuldgyltig advokat:	<ul style="list-style-type: none">• Første statseksamen (Erstes Staatsexamen) (efter endt universitetsuddannelse), der afholdes af det statslige retsplejeorgan (Justizprüfungsamt), indeholder en universitetsdel (se ovenfor).• Gennemførelse af en toårig fuldmægtigperiode, der er fælles for alle juridiske erhverv, og som tilrettelægges af staten (appeldomstolene). I perioder med stor interesse for de juridiske erhverv kan kandidater blive nødt til at vente i op til et år efter deres første statseksamen, før de kan starte som fuldmægtig.• Anden statseksamen (Zweites Staatsexamen), der afholdes af det statslige retsplejeorgan• Være optaget i advokatsamfundet• "Morgenbesser"-ansøgere, men de skal have tilsvarende kvalifikationer <p>I Tyskland er der ingen juridisk kandidateksamen som i andre lande, men den pågældende skal have gennemført en universitetsuddannelse, der afsluttes med en eksamen i et specialiseringsområde. Denne eksamen tæller dog kun 30 %. For at blive fuldgyltig advokat skal kandidaterne bestå første og anden statseksamen. Universitetsuddannelsen inklusive første statseksamen er normeret til ni semestre (fire og et halvt år). Den skriftlige del af første statseksamen er den sværeste, hvor op til 30 % dumper. Den består næsten udelukkende i at løse juridisk komplekse sager (primært med materiel ret), der præsenteres som en kort historie.</p> <p>Efter at have bestået første statseksamen skal kandidaten gennemgå et toårigt praktikforløb (referendariat), der grundlæggende er det samme for alle juridiske erhverv. Praktikforløbet tilrettelægges og finansieres hovedsagelig af delstaterne.</p> <p>Efter praktikforløbet skal kandidaten bestå anden statseksamen. Dumpeprocenten her er langt mindre end ved første statseksamen. Den skriftlige del består af udarbejdelse af domme, anklager, breve i forbindelse med retssager eller kontraktudkast i juridisk komplekse</p>

	sager, der præsenteres som korte akter. Efter at have bestået anden statseksamen kan kandidaten kalde sig fuldgyltig advokat.
Alternative veje til erhvervet:	Der er ingen alternative veje til erhvervet.

2. Uddannelse i fuldmægtigperioden

Er der en fuldmægtigperiode?	JA	De 16 delstater har hver deres retsgrundlag, hvor forskellen primært består i varigheden af praktikforløbene inden for de forskellige fag.
Obligatorisk	JA	Varighed: To år (referendariat)
Organer med ansvar for uddannelse		<ul style="list-style-type: none"> • Advokatsamfundet (samarbejder med appeldomstolene om den del, der vedrører advokathvervet) • Offentlig myndighed (appeldomstolene tilrettelægger den toårige fuldmægtigperiode efter første statseksamen)
Type uddannelse i fuldmægtigperioden		<ul style="list-style-type: none"> • Kurser i lovgivning med fælles pensum for alle advokatfuldmægtige • Oparbejdelse af ikke-juridiske kompetencer • Oparbejdelse af juridiske kompetencer • Adskillige obligatoriske teoretiske kurser
Optagelsesprøve/kontrol før fuldmægtigperiode	JA	Kandidater skal have bestået første statseksamen, før de kan påbegynde fuldmægtigperioden.
Undervisningsprogram i fuldmægtigperioden	JA	Hver delstat har sit eget undervisningsprogram for advokatfuldmægtige.
Særlige forhold vedrørende EU-ret og sproglig uddannelse	JA	<p>Retsgrundlag:</p> <p>Den tyske lov om retsvæsenet Deutsches Richtergesetz: I § 5a, stk. 2, 3. punktum, er det fastsat, at uddannelsens "obligatoriske fag består af de primære fagområder civilret, strafferet, offentlig ret og procesret, herunder forbindelser til EU-retten [...]".</p> <p>Hvad angår fuldmægtigperioden, afhænger den af den delstat, hvori den gennemføres.</p> <p>Første statseksamen: Delstaterne er ansvarlige for indholdet af denne eksamen, men den omfatter altid grundlæggende elementer af EU-retten.</p> <p>Anden statseksamen: I alle delstater indeholder prøven grundlæggende viden om EU-retten (EU-retlige aspekter af civilretten, strafferetten og forvaltningsretten). Generelt kan mindst de sidste tre måneder af fuldmægtig-</p>

		perioden (specialiseringsdelen) afsættes til EU-ret.
Fuldmægtigperiode inddelt i faser	JA	Den toårige periode består af fem praktikforløb på mindst tre måneder hver: Praktik hos en dommer ved en civil domstol Praktik hos en anklager (eller en dommer ved en straffedomstol) Praktik på et forvaltningskontor Mindst ni måneders praktik hos en advokat Valgfrit praktikforløb Den praktiske del suppleres af teoretiske kurser mindst en halv dag om ugen, der hovedsageligt fokuserer på procesret og lovgivning om advokathvervet.
Evaluerings/eksamen efter fuldmægtigperiode	JA	Ved fuldmægtigperiodens slutning (efter 18-21 måneder) skal advokatfuldmægtigen op til en skriftlig eksamen, og når hele perioden er gennemført, skal den pågældende bestå en mundtlig eksamen. Begge eksamener tilrettelægges og afholdes af Justizprüfungsamt. Justizprüfungsamt er den statslige myndighed, som er ansvarlig for alle de eksamener, en jurastuderende eller referendar (juniorjurist/advokatfuldmægtig) skal bestå.

3. Videreuddannelses-/specialiseringssystem

Sondring mellem videreuddannelse og specialisering	JA	
Krav til videreuddannelse og specialisering	JA	Krav om uddannelse som fastsat i forbundslovgivningen (§ 43a, stk. 4, i forbundsloven om advokater – På tysk: Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO) og § 15 i Fachanwaltsordnung (FAO))
Krav om tilegnelse af fremmedsprog		Der er ingen krav, men universiteternes undervisningsprogrammer omfatter kurser i fremmedsprog.
Krav om videreuddannelse/specialisering i EU-ret	JA	Det er nødvendigt at have kendskab til EU-ret for at blive specialiseret advokat (Fachanwalt) (se § 2, stk. 3, i FAO). EU-ret indgår i uddannelseskravene til specialiserede advokater (mindst 10 timer pr. år). Der findes også en lang række kurser, som har forbindelse til EU-ret, f.eks. i familieret, arveret, skatteret, panteret, udfærdigelse af kontrakter osv. Retsgrundlag: <ul style="list-style-type: none"> • Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO) • Fachanwaltsordnung (FAO) • Videreuddannelse: § 43a, stk. 6, i BRAO • Uddannelse i EU-ret: §§ 14 ff. i FAO (f.eks. § 14, litra m), i FAO) BRAO regulerer alle generelle aspekter af advokathvervet, mens FAO indeholder regler om advokaters specialisering og om, hvordan en advokat godkendes som specialiseret advokat.

4. Akkrediteringsordninger og uddannelsesudbydere

Mulighed for/krav om akkreditering	Der findes ikke noget formelt akkrediteringssystem i Tyskland. Derfor er der mange udbydere, som tilbyder kurser. Sådanne kurser akkrediteres, hvis de opfylder kriterierne i FAO (kravene til indhold og varighed skal være opfyldt).	
Antal uddannelsesudbydere, der tilbyder videreuddannelse	Advokatsamfundet råder ikke over en præcis opgørelse over antallet af uddannelsesudbydere i Tyskland, og der er muligvis mere end 50.	
Uddannelsesudbydere af akkrediteret videreuddannelse	<ul style="list-style-type: none"> • Advokatsamfundet • Organisationer, der ledes eller er oprettet af advokatsamfundet • Private udbydere af erhvervsfaglig uddannelse • Private eller offentlige ikke-udbyttegivende uddannelsesudbydere (se afsnittet "Mulighed for/krav om akkreditering" ovenfor, hvoraf det fremgår, at udbydere ikke behøver at blive akkrediteret) 	
Antal udbydere af uddannelsesaktiviteter som forberedelse til specialisering	Antallet af uddannelsesudbydere i Tyskland kendes ikke og kan derfor ikke oplyses .	
Uddannelsesudbydere, der tilbyder akkrediterede uddannelsesaktiviteter som forberedelse til specialisering	Tyskland har ikke noget formelt akkrediteringssystem, men følgende tilbyder uddannelse: <ul style="list-style-type: none"> • Advokatsamfundene • Deutsches Anwaltsinstitut (DAI), som er tilknyttet det tyske forbundsadvokatråd • Deutsche AnwaltAkademie (DAA), som er tilknyttet det tyske advokatsamfund • Private uddannelsesudbydere • Faghøjskoler (Fachhochschulen) og juridiske fakulteter 	
Aktiviteter og metoder		
Uddannelsesaktiviteter, der accepteres i overensstemmelse med kravene om videreuddannelse/specialisering	<ul style="list-style-type: none"> • Fysisk deltagelse i kurser • Fjernundervisning • Gennemførelse af e-læringsmoduler • Deltagelse i webinarer • Deltagelse i blandede undervisningsaktiviteter • Deltagelse i uddannelseskonferencer • Deltagelse i uddannelsesaktiviteter som vejleder eller underviser • Forfattervirksomhed/udgivelse 	Deltagelse i uddannelsesaktiviteter i en anden medlemsstat: Ja , det tæller med i opfyldelsen af uddannelseskravene.
5. Tilsyn med uddannelsesaktiviteter		
Organisationer, der fører tilsyn med videreuddannelsesaktiviteter	De primære uddannelsesudbydere er de regionale advokatsamfund, DAI og DAA. De regionale advokatsamfund er ansvarlige for videreuddannelse af specialiserede advokater.	
Tilsyn	Specialiserede advokater skal fremlægge dokumentation (deltagerbevis) for, at de har deltaget i mindst 10 timers undervisning pr. år. De regionale advokatsamfund fører tilsyn med, at uddannelsen lever op til de fastsatte krav. Kun hvis det er tilfældet, får advokaten lov til at anvende titler "Fachanwalt" (specialiseret advokat).	